

ПЛАНУВАЛЬНІ КОМПОЗИЦІЙНІ СХЕМИ БУДІВЕЛЬ

Колеснік Ю.І. асистент, Череватенко Г.І. асистент

Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка

м. Харків, Україна

При проектуванні житлових, адміністративних та інших будівель і споруд обов'язково розробляється той порядок, в якому в них будуть розміщуватися різні приміщення. Він враховує послідовність, при якій в будові будуть протікати різні повсякденні процеси, пов'язані з пересуванням людей.

Між приміщеннями будівель і споруд повинна бути передбачена певна зв'язок, причому організувати її необхідно таким чином, щоб всі, хто в ньому особи могли легко і просто орієнтуватися, а шляхами сполучення слід бути по можливості найкоротшими.

У сучасній практиці проектування і будівництва будівель і споруд існує кілька загальних принципових схем, відповідно до яких реалізуються їх архітектурно-планувальні рішення. До таких належать такі схеми планування:

- Коридорна;
- Анфіладне;
- Центрична;
- Зальна;
- Секційна;
- Змішана.

Коридорна планувальна схема. Головною характерною особливістю коридорній планувальній схемі є те, що при її реалізації всі приміщення розташовуються з двох, з одного, або частково з одного, а частково з двох сторін загального коридору, який пов'язаний з однією або декількома сходовими клітками.

Якщо приміщення розташовуються з двох сторін коридору, то для забезпечення його природного освітлення в торцевих стінах облаштовуються вікна. Що стосується довжини загальних коридорів, то в будівлях, спроектованих відповідно до коридорній схемою, вона становить 20 метрів при освітленні з одного торця і 40 метрів при освітленні з двох торців.

У тих випадках, коли в загальних коридорах крім природного освітлення з торців забезпечується додаткове освітлення за допомогою, так званих світових розривів (тобто розширення коридорів), то відстань між цими світловими розривами не повинно бути більше двадцяти метрів. Що стосується відстані між вікном і світловими розривами в торці коридору, то воно не повинно перевищувати тридцяти метрів.

Анфіладне схема планування. Головною характеристикою анфіладною схеми планування є те, що в неї коридори відсутні взагалі. У будівлях з такою плануванням все приміщення знаходяться один за одним, в послідовному порядку, причому вони пов'язані між собою розташованими по одній осі дверними отворами. Найчастіше анфіладне схема планування застосовується в палацах, музеях, торгових центрах, а також в деяких інших будівлях.

Центрична композиційна схема. Основною відмінною рисою центричної композиційної схеми є те, що її «ядром» виступає головне приміщення, що має досить великі розміри. Навколо нього групують приміщення допоміжні, які мають значно меншу площу. Центрична композиційна схема застосовується при проектуванні і будівництві кінотеатрів, театрів, концертних залів.

Зальне планування. Для досить широко поширеною зальної схеми планування характерно те, що всі функціональні процеси в будівлях, побудованих відповідно до неї, протікають в єдиному приміщенні. Воно має дуже велику площу. На основі зальної планувальної схеми проектуються і споруджуються виставкові зали, криті ринки та інші подібні об'єкти.

Секційна схема планування. В основі секційної схеми лежить те, що всі розташовані в будівлях, побудованих на її основі, приміщення, згруповані в однакові за своїм плануванням групи, іменовані секціями.

Найбільш широке застосування секційна схема знайшла при проектуванні житлових об'єктів.

Змішані композиційні схеми. У практиці проектування будівель доводиться використовувати більш складні схеми, які являють собою різні комбінації тих, що перераховані і коротко описані вище. Найчастіше їх застосування обумовлено особливими вимогами індивідуального або технологічного характеру. Саме такі композиційні схеми прийнято називати змішаними.

Для того щоб правильно організувати внутрішній простір того чи іншого будинку важливо підібрати найбільш підходящу композиційну схему. Від проектувальника при цьому потрібно виявити, яка з них буде найбільш оптимальною для того, щоб використовувати всі внутрішні обсяги споруди відповідно до їх функціонального призначення.

Список літератури

1. Суханов В.Г., Коробко О.О., Лісенко В.А. Архітектурні конструкції, реставрація і реконструкція. Діагностика, оцінка та методи обстежень: Навчальний посібник; Під редакцією В.С. Дорофєєва, В.А. Лісенка. – Одеса: Вид-во «Optimum», 2005. – 194с.
2. Гетун Г.В. Архітектура будівель та споруд. Основи проектування. Київ: Кондор, 2012. – 380 с.